

במה בהמה פרק חמישי שבת

נג.

עין משפט
נר מצוה

כא א ב מ' פ"כ מהל'
שבת ה' י' סמל לאון
סה תושבע' אית פי שם
סעף י:
כב ג מ' שם ה' י'
תושבע' שם עני' מ:
בג ד מ' שם תושבע' שם
סעף ט:
כד ה מ' שם תושבע' שם
סעף י:
כה ו מ' שם תושבע' שם
סעף יא:
כו ז שם סעף י:

לעוי רש"י

פי"טו"ל. סמלון
(התמה - חזה).
פושל"א. רחמה-נב.
אישיקל"ט.
[אישיקל"ט]. זוג
[פפון ד].
טבד"ל [בטי"ל]. עבל
(לשון הפנקס).

מוסף רש"י

י"שר. יפה אמרת (קמון)
[ג]. שפיר קאמט (פסחים)
נג. חזקין עתה. אריון. לשון
מגן מנו גור אפי' מע"ש
לפי קרי ליה לשמאל אריון
ד' קרי' אלכא כשמאל דנימא,
י' הי' דנימא דנלמחא דינא
(מחנות עתה) או על שם
אריון מלך אלכא (בראשית)
ד' להלמחא סביב דנימא
(חזקין עתה) ומטיילת עמו
בהצד. לילמחא מלמחא העין
(קמון טו).

רב נסים גאון

ראיתי פירושה הרבה מן
החכמים, מחס נקובה
שנמנה מלאכה אם ניטל
עוקבה, טהרה, עוקבה
התנובא פלה שורא פי
המחט, או היריה הוא מקום
הנקב, כבר אין לה תקנה
ירצה מותרת כלי ונתיאשו
הבעלים ממנה. ולפיכך
שינוי בה טהרה כי מעת
שניטל עוקבה או חיריא
אדם ודוקא לבין הגרושות
ונתיאש ממנה מלעשתה
כלי וטהרה היא. ואם הייתה
מותרת כלי נקובה ויש לה
עוקב וכבר שיפה אותה
ומיקרה ואפי' שערין לא
נקבה מפני שהיא ראויה
ליטול בה את הקוק הרי היא
שארור כלי נקובה ויש לה
עוקב, לפי שהנקובה
ראויה לתפירה והיא ראויה
להוציא בה את הקוק. וזו
זו שיון בהרות טומאה כמו
שארור לענין טומאה
דא רדא אתה היא, וכדכמה
זכר אמרו בתוספתא [ב]'
דכ"ס פ"א [א] ואם מתחילה
עשאו לכן אפילו מחוט
מיכן טמא. ובגמטרא אמר
[פס] כ"ס פ"ב [ב] או היא
גמטרא כל שניטלו אונה,
ואמרו בתוספתא [ב]'
דכ"ס פ"ג [ג] ואם מתחילה
עשאה בלא אונס נידונית
כחיות. ואשר אמרו בין
נקובה ובין שאינה נקובה
מותר לטטלה בשבת, ולא
אמרו נקובה אלא לענין
טומאה בלבד הוא הדין
אבי איליא דרבה בגלמי,
והוא ברזל חתוך שראייה
להעשות מחט, והואיל ויש
לומר שאם ירצה בעלה
לעשותה ליל יכל הוא
לעשות כמו שאמרו וימנין
דמיילך עלה ומשוי לה
כלי מותר לטטלה בשבת
ונחשוב אותה לענין טלטול
כמו הכלים והיא כמו מחט
נקובה לענין שבת, אבל
לענין טומאה לא הרי היא
בחזקת טהרה עד שיימרו
מלאכה ותהיה כלי, כמו
שאמרו בתוספתא בסוף
בבא קמא דכ"ס גולמי כלי
מחכות הרי הן כלל הכלים
אלא שהן טהורין.

והוא שקשורה לו מע"ש. רש"י פי' לקמן ט' דקשורה מע"ש הוי
מלבוש החמור אבל באינה קשורה מע"ש הוי משאו"א ועוד יש
לפרש דבאינה קשורה מע"ש מייחזי כמתכוין להולאת המרדעת וה"ר
פור"ט פירש דמייחזי כאלו מתכוין להולאת המרדעת חרוק"ב:
איר"מא שאינה קשורה לו כ"כ
פשיטא. ולא צעני

למפך דמירש"א שמעיין לה דקמיה
בזמן שהיא קשורה הא אינה קשורה
לא דדרך משניות כן צ"במסכת ע"ו
(דף לה:). אלו דברים אסורין באילמח
כבשים שדרן למת"ל לתוכן יין כו'
ובספ"א (ס"ס דף ט:). קמיה ואלו
מומרים באילמח כו' וכבשים שאין
דרן למת כו' וצפרק אלו טרפות
(מולין דף ג:). קמיה אלו כשרות
אע"ג דאיכא מייניהו דשמעי' מירש"א ט'
וא"ת ופשוט' מירש"א דקשורה
מערב שבת איירי מדליטריך למימני
בזמן שהיא קשורה דלנלוו הכי הוה
יערי' דאיירי דקשורה דאי באינה
קשורה פשיטא דאסור דילמחא נפלה
ואתי לאמרי דקאמר הכא אילמח
כו' אלא דאי בזמן שקשורה מע"ש
קאמר וי"ל דמירש"א לא תפשוט
לדרכיה ה"ל דלהכי תנא בזמן שהיא
קשורה לאשמעי' דאפי' קשורה בשבת
דאי לא תנא ליה ה"ל דוקא דקשורה
לו מע"ש אבל דקשורה בשבת לא
קמיה להכי דייק מסיפ"א:

מהו ליתן המרדעת ע"ג חמור
בשבת. ואר"ת לנסור משום
דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל
דבהמה חשיבא כדבר הניטל כיון
דיכול למוסכה ולהוליכה בכל מקום'
ורב אסי צר נמן דצעני אס אסור אין
לפרש משום דמייחזי כרובה להולין
הזהמה למקום חרוק"ב דל"כ הי' דייק
דמאן דפרי טרסקל כ"ש מרדעת. ו'
ואין דצעני נמי דצעני למיטר כחצר
אטו רה"ר כדאמר גבי אשה צ"ב צמה
אשה (לקמן דף טד:). דגבי צמה לא
גזרו דתנינא כסומן גבי זוג ומטיילת
עמו כחצר אלא נראה לר"י דטעמא
משום טרמחא דשבת ואע"ג דשריא
קרוץ צ"ב דצינה (דף כג:). התם
יש לה צעני ויתר א"ל שרי אלא
צ"ב אלא בשבת אסור:

אוכף שע"ג החמור. וא"ת ומיר האוכף
יענע ויפול כדאמר צ"ב ט' כל כעפי
גבי הימה צממו טעונה טבל כו' וי"ל
דהתם מיימי ששקן שמוכל הבהמה
להתקלקל אלא מחמת האוכף לא תוכל
הבהמה להתקלקל לכן לא המירו:
תולין טרסקל. וא"ת ותאמר משום
דמשמטנא צצע"מ כי היכי דאסור
להניח נר על גבי דקל צצמ"ט משום דמשמטנא
במחזור וי"ל דהתם מנענע הענפים אבל
הכא אינו מנענע הבהמה צק ורב
הכא צצני נמן דצעני למיטר ט' אפסקי משום
דילמחא אתי להשתמש צצע"מ (ט"ז):

אריון. שם מלך כדכתיב אריון
מלך אלכא (בראשית יד)
ונקטי' טפי משאר מלכים לפי שמוצאו
זו לשון כרי: **דשמעי' דא**
מפיים בה כו'. אע"ג דקיי"ל ט' כרז
באיסורי היינו לגבי שמואל לחודיה
אבל הכא ר' יוחנן דקיי"ל כוותיה
לגבי רב קאי כשמואל וצרייתא דאוכף
נמי קיימנא כשמואל למאי דמשני כאן

לחממה כאן לנננה"י ומתני' דאין סקינ ומפרכסין לבהמה דמיימי
לקמן נמי פליגא אדכר דפירש צקונטרס: **מאי** א"א בגדוריים
ומשום הענינו. וא"ת ומאי קושיא דילמחא הכא מייירי צטרסקל
שנתלה מע"ש אבל לתלות בשבת אפי' תכלא אסור ומיך דייקט'
מדנקט רה"ר גבי טרסקל טפי משאר דכלהו נמי צרה"ר איירי
אלא נקט רה"ר^{טו} דבחצר מותר בכל ענין:

גב' מנסיסין נמי דיקא. לקמן צהאי פירקא: **אף צאוקף**. דליהו נמי
מנהי לחממה: **ובלדז שלא יקשור לו מפריקין**. פי"ט"ל דמייחזי כמי
שורה להטעונו משוי: **רצועה סחה ונכו**. פושל"א שנותנים שם שלא
תדר האוכף והמשוי על זאורה כשהיא יורדת לעמק והמסך שלא
תדר על זנבה כשהיא עולה על

ההר"ס: מהו ליתן מרדעת. ולא
ללאת לרה"ר אלא בחצר ומפני האינה:
ה"ג אמר ליה מוסר אל"ל וכו מה בין
זה לאוכף אישיסקי איטיביה כו'.
כצבור הא דלישתיק משום דלא
אשגח ציה דסבד אוכף נמי שרי
ואומיביה מצרייתא דאסור ליטלה
השתא ליטול אמרת לא להניח
מיציעא דדמי' כאלו ריך להטעינה
משוי: כריבה. רב: טרסקל. סל
מלא שעורים מולין לה צלוארה ופיה
נתון לתוכו ואוכלת ותענוג צעלמא
הוא שלא תטרה לשוח זאורה לארץ:
צעה. של צינה: מרדעת מוסר.
דעצרא היא הלך אורחה צהכי ולא
משוי הוא: **לשמעטא דרב. דשרי**
צטרסקל: אבא. א חצרי כמו אכר
אלא למלכא (בראשית כ"ג): שמואל
קרי אריון על שם שהיה צקי צדינין
ושפט כמלך השופט על הארץ. לשון
ריכא ט' מלך (צ"ב דף ט:). והא רב
נמי אמרה. דכיון דשרי צטרסקל
כ"ש מרדעת: **מאי שנה מאוכף.**
שאסור ליטול וכ"ש להניחו: **דנפיל**
ממילא. דקדמינו מולינו ומינאו לאמר
הוא נופל ממאליו: **כאן לחממה.**
מרדעת ריך לחממה ומותר משום
צער דצינה אבל נטילת אוכף אינו
אלא שיטטן שנתחממה ע"י משאו
ששאה מצעוד יוס ואי לא שקיל
ליה לא איכפת לן שהרי הוא יצטון
מאליו דלמרי אינשי וכו': **זונז**
שועל. שמוין לו בין עיניו שלא ישלוט
בו עין: **והורוים.** לנור: **כיים שלו.**
שמוין לו צממו לקבל וזו ולצדוק
מנין ראייתו שאינו תכשיט לו:
כיים צדדיהן. לקבל חלז הנוטף.
אי נמי שלא ישרטו דדיין על הקוים
שהיו דדיהן גסין: **בחסוס שצפיה.**
שחסומין אותה שלא תרעה שדות
אחרים וכשמנגיעין למקום מרדעת
נוטלין אותה הימנה: **כסנדל שצרגליה.**
שעושין לה סנדל של מחמת שלא
יזיקוה האצנים: **קמיע.** כתב לרפואת
חולי: **מומחה.** שריפא ככר ג'
פעמים: **וזה חומר צבחה מצאדם.**
קס"ד השתא דאקמיע קאי דלמריין
לקמן צפרק צמה אשה יואאה (ד'
סא). **שהאדם יואא צמיעה מומחה.**
וכל הני דקמיה לא תלא הנך דלאו
שמירת גופה הוא אלא משאו וסנדל
משום דילמחא מישתליף ואתי לאתוי:
אגד שעל גבי המכה. ליכא למימר
אתי לאתוי: **קשישין שעל השבר.**
צמה ששבר צה עכס עושין לה דפין
מכאן ומכאן וקושרים אותן שם והן
מעמידין העכס שלא יגוד אנה ואנה
עד שמתחבר: **ובשלא המודולנס**
צה. שיצתה מנקמה: ופוקלין לה
וג. אבל כשאינו פקוק אפי' בחצר
לא תלא מפני שהעינבל שצמחה
מקשקש ומוליד קול לכן פוקק צמח

או צמוכין שלא יקשקש העינבל שצמחה:
צטרקל: ומטיילת. צאותו וזו בחצר אבל לא תלא צו לרה"ר כדמפרש
לקמן צפרקין (דף ג:). דמייחזי כמאן דאילו לחיננא: **מאי לאו.**
כשייחזי גדולים קאמר דלוארין ארין ואין להס כער לשוח ולאכול
מע"ג הקרקע ותולה להן טרסקל לתענוג וקשיא לשמואל: **קענים.**
ארכוזותיהן גזוהין וזאורן קטן ויש להס צער לשוח ע"ג הקרקע ולאכול:
דומיא

מע"ש. וקיי"ל כוותיה,
ומתיבא מטיילת ליה.
תנית מרדעת ע"ג חמור
[בשבת] דברי הכל חומר
לדחות צעה בהמה. לחלות
קיצטל בפייה משום תענוג
הוא. ור' יוחנן דשמואל
אסרי וכן הלכה. והני
מילי בבהמות גדולות
דמשום תענוג, אבל קטנים
דמשום צערא הוא. כרה"ר
אסורין לצאת הסיחין
כקרבטלין שבפיהם אבל
בחצר שרי. מפורשי, פי
חגור. תניא יוצא אדם
באגד שעל גבי (בהמה)
[המכה] ובקשישין.